

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (új csillagkeresztes hölgyek; kinevezések: Liszt a' fehér sólyomrend lovagja lett; silylök budai intézete; Lovassy Istvánné +; termesztési és kereskedési jegyzetek az angol-magyar intézetből; *Bácsmegeye:* tisztelkedési ünnepélyek Rudics főispánna nevezetése következtében; 's a' t.; *Baranyamegeye:* népvélelési ügy, Verőczemegye még sem ír magyarul, egyházi ügyek, Dunaszabályozás, 's a' t.; *Alajmáros-megye:* papi jószágok világiasítása 's a' t.; *Szatmármegye:* a' 12 pont megbukott; 's a' t.; *Esztérgamegeye:* megyei rendelet sz. István ünnepe meg-ünnepelése iránt a' protestánsok által, papi jószágok világiasítása; 's a' t.; országgyűlési hírek Erdélyből; az 1841ki év kitünő különösségeire nézve; 's a' t.) Spanyolország (Barcelona ostromállapot alól fölmentve; 's a' t.) Portugália (Cortésülés vége; lapok elleni zaklatás) Anglia (Thierst rosz uton apták: 's a' t.) Franciaország (a' lengyel forradalom ünnepe, elegy; Quénisset póre tárgyalatás alatt; 's a' t.: Törörország. (a' hatalmak kérdést tesznek a' porta készületei iránt, de ez új készüléssel felel.) Külföldi elegyhir. Dunavizálás. —

Magyarország és Erdély.

A' császárné-anya ö fels., mint legf. védaszszonya a' csillagkeresztes hölgyrendnek, f. é. sept. 14iken a' sz. kereszt-felmagasztalás ünnepén, köv. hölgyeket méltóztatott e' magas rend tagjaivá kinevezni: Mária Karolina hgnő ö cs. magosságát, donna Francziska Karolina brazíliai hgnő ö cs. magosságát, 's Magyarország hölgyei közül: Apponyi-Sztáray Júlia grnőt, Draskovich-Baillet de la Tour Zófia grn., Erdődy grnőt szül. Müller Hörstein Jusztina brn., Hoyos-Zichy Feliczia grn., Jósika brn. szül. Haller Francziska grn., Keglevich-Crenneville Viktória grn., Kiss-Csapó Idaasz. Klobusiczky-Szirmay Regina grn., Kolonics grn. szül. Gudenau Augusztina brn., Lónyay-Batthyányi Karolina grn., Normann grnő szül. Zichy Francziska grn., Nyáry grn. szül. Pongrácz Vincenzia grn., Odescalchi hgn. szül. Branczka Zófia grn., Rindsmal grn. szül. Petrichevich-Horváth Emiliaasz-Starhemberg grn. sz. Thurheim Mária grn., Sternberg grn. sz. Oreczy Ilona brn., Szőgyény-Marich Máriaasz. Trautmannsdorff-Weinsberg hgn. Liechtenstein Anna hgnőt. Uzovics-Motesiczky Jankaasz. Vécsey brn. sz. Markovics Zófiaasz. Vécsey Mária grn. cs. kir. udvarhölgyet, és Wenkheim grnőt szül. Radeczky Francziska grnőt. —

Ö cs. 's ap. kir. fős. Kövesdy Ferencz halála következtében a' k. polg. alapítványi ügyigazgatóságnál Hraskó Ján. 2ik ügyvédet elsővé, 's helyébe Vajay Endre ügyvédsegédet méltóztatott kinevezni. —

A' nm. m. kir. udv. Kamra a' királymezei erdősz- és számtartó-hivatali ellenőrségre R i k k e r János ugyanottani szersáfárt alkalmazá. — T e l l é r Ferencz szántovai kam. ispán nov. 20kán meghalt.

Lovassy Istvánné szül. Illésy Erzsébet, f. hó 5kén több hónapig tartott betegség után Nagy-Váradon meghalozott. A' legjobb hitvest 's anyát kesergik az elhunytban előzvegyül férjet 's gyermekei.

B u d á n, dec. 12d. A' silylök intézetének közönségesen méltánylott üdvös léte folyvást gyámkezekre talál, 's mindinkább gyarapszik. Legközelebb m. gróf Batthyányi Józsefné, szül. Tarnóczy Antónia csillagkeresztes hölgy szaporítá azt egy beteg-ágygyal. Melly nemes lelkűség követésre méltó buzdításul czenel halásan köztudomásra hozatik. Magas meghagyásból. Külkey Henrik m. k. titoknok.

Weimarbul Lisztrül dec. 1rül következőleg irnak: Liszt a' zongorah. itt udvart és várost mozgásba hozott. Miután a' nhgi udvarban többször hallatta magát, tegnap a' színházban hangversenyt adott, még pedig az aszszonyegyesület javára. A' rendkívüli rendkívüli is történt: Lisztet t. i. fehér sólyom renddel díszesíté a' nhg. Ma Jenába utazott hangversenyt adni. Lipcséből, hol Schumann Klára hangversenyében játszani fog, barátja Lichnowsky Bódog hg jószágára megy Sziléziába 's onnan néhány héti nyugalom után, Pétervárra indul. Valami nagy hangmüvet szándékozik kidolgozni.

(Termesztési 's kereskedési jegyzetek a' magyarországi termékekre nézve) *Gyapju.* Fölötte szükséges volna a' t. cz. magyar természeteket figyelmeztetni, miszerint jelenleg csak a' finom gyapju alkalmas az Angliába kivitelre, mert a' szállítási költség és vám szárazon Pesttől Bécsen at Hamburgig a' 40 p. frtos gyapjutól 140 p. frtos mindennemű gyapjura nézve egyenlő. Tapasztalás meggyőzhető már a' természet urakat arról, hogy ha 60 p. frton alóli gyapju vitétt ki Angliába—az, ott általában csak veszteséggel adathatott el, minthogy a' költség Pesttől Hamburgig szárazon és Hamburgtól Londonig tengeren mázsájától 14 p. frtra rug 's így a' küldőnek 20% mértékű különbség melletti nyereség csak olykor nyúlthat némi kárpótlást költség-födözésre, ha t. i. a' gyapju értéke aránylag nagyobb volt. E' fölött a' finomabb gyapju jobb kelete Angliában onnan is ered, mert az angol gyárosok angol, sőt spanyol és orosz gyapjuból sem készítenek finom kelméket a' nélkül, hogy aránylag német gyapjut (melly nevezet alatt a' magyar, morva és sziléziái gyapju is értetik) ne vegyiteneék azokba. Durvább kelmék és gyapjuszövetek gyártására ellenben nemcsak Ausztráliából, hanem sok más természetű helyről is nagy mennyiségű gyapju szállítatik Angliába, még pedig kivétel nélkül tengeren, 's ez által a' magyar közép vagyis inkább közönséges gyapju, mellyben különben is már terhes költség hever, kiszorítatik, míg itt helyben a' belföldi és franciaországi fogyasztásra nézve legjobb keletű lehetne. — *Dohány.* E' hazai fontos termék még nem igen használható Angliában, mert sem szipákra, sem burnótra nem találták alkalmasnak, minthogy a' levelek bordái és erei igen vastagok. A' magyar dohány angliában használhatóságának oka még abban is fekszik, hogy a' dohánylevelek itt hon nem szárítottak meg eléggé, minél fogva a' levél nem egyszínű mindkét oldalon; továbbá a' kiválasztásra sem fordítatik kellő figyelem, úgy hogy egy bálban néha 20—30 féle dohány is van. A' dohányt Angliába nem szabad bálokban bevinni, hordókból kell tehát azt átszállítani, mellyekbe legalább is 300 font dohány férjen 's az összes mennyiséget a' hordóra kell írni. Az angol kormány fölcszólítása következtében néhány nemesített dohányfajtából mintát küldék Angliába, de használhatónak ez sem találták. Antwerp, Hamburg és Bremában a' magyar dohánynak általában jó kelete van. Én igen javaslom, hogy délamerikai magból könnyű főnyes földben termesztessék a' dohányt. A' legtapasztaltabb emberek Londonban azt állítják, hogy ily mag magyar földbe vetve, szipákra igen alkalmas levelű dohányt adna; minek eredménye az volna, hogy ily levelű dohánynak Európa minden kikötőjében biztos kelete leendne.— *Bor.* A' borok még mindig a' legalkalmasabb évszakban szállítottak eddig Angliába, 's ennél fogva jobbra rosz keletük volt, minthogy a' rosz rakodás és utközbeni késés miatt eladhatlan állapotban érkeztek Angliába. — *Kender.* Ezen termék Angliában mind minőségére nézve alkalmasnak, mind az angol kormány által szükségesnek 's próbák által jónak találtatott, minthogy ez tengeri raktárai szükségére igen alkalmas, 's azért az angolok a' magyar kender minden időben használhatják, 's elibe teszik az orosznak, mellyel sok tekintetben jobb 's vízben is alkalmazhatóbb. Angliában évenként mintegy 3—5000 tonna (egy tonna = 20 mázsa, és egy magyar mázsa = 120 ang. font) kender fogyasztatik el. Itt azonban még kell jegyezni, hogy nagy mennyiség kivitele körül sok

nehézség forog fen, milyen: a' rakodásnál figyelem, az átszállítás hosszu ideje, a' Szávanak gyakran bizonytalan 's elégtelen állapota 's b. Legkisebb kétségünk sincs azonban, hogy ezen nehézségek is el fognak hártatni, ha a' hazában mindenki átlátandja, hogy Magyarország a' természet annyi dús áldási mellett sem részesül a' közlekedési és szállítási akadályok miatt ama' hasznokban, mellyekben részesülhetne, ha Fiumeig vagy Triestig jó utja volna, mellyen a' hazai termékek 20 nap helyett 4 nap alatt szállíthatnának tengerre. Pest, Bálványutca 185 szám. John Gifford.

P é c s, dec. 1jén. Mult hó 22kén kezdett évnegyedi közgyűlésünknek ma lön vége, 's ámbár az elmúlt legutóbbi augusztusi közgyűlés határozata szerint az eleinteni szép számu gyülekezetet végig együtt szemlélni bizakodánk, mind a' mellett még is gyűlésünk utóbbi napjai, mint mondják „leányára“ jutottak; így volt az és lesz is, bölesen tudunk határozni, de azt megtartani, nehezen tudjuk. — A' jelen közgyűlés nevezetesen tárgyai e' következők soral intéztettek el: 1) a' nevelés népszerűsége alkalmazhatása érdemében egy munkálandó választmány nevezetett ki. 2) T. Verőcze-megye megkerestetni rendeltetett: hogy hivatalos közlést ezentul magyar nyelven szerkeszse. 3) Turóczmégének az egyházi személyek által polgári hivatalok nem viselhetése, valamint Csanádmégének a' husszékjog megszüntetése, ugy végre Beregmégének a' hónapok magyar nyelven leendő elkeresztelése iránt küldött hivatalos levelek többség után pártolást nem nyertek; — ellenben ugyan Beregmégének a' külső országokban használható vándor- és utilevelek magyar nyelven leendő szerkesztése iránt tett indítványa elfogadtatott. 4) Borsod körleveléből az egyházi javaknak a' köznevelésre leendő fordítása érdemében nem levén a' többség meggyőződve az iránt: vajjon a' tisztelt megye az egyházi birtokok elvételét tüzte e' ki célul inkább, mint a' nevelést, és viszont, — a' Rdek ugyan a' nevelés korszerű kérdését kellőleg méltatlan figyelemre, minthogy annak létrehozását nem a' papi jószágok elvétele által, mint inkább a' mostani tudományos rendszert hiányának kipótlásával vélnék orvosolhatónak, ugyan azért amazt egyenesen nem, imezt pedig az országos munkálatok feletti választmány eljárására hagyák. 5) A' Duna folyamának Kis Kőszeg és Kölked közötti ugy nevezett sárkányi kanyarulat keresztlévágatását, mellyre a' föhgybéllyei uradalom 4ezer pfortot ajánla, 's melly által a' hajózási vonal több ezer öllel megrövidítették, 's egyúttal a' bélyei uradalom által készített 's Dályok és Märok nagy helységeket a' kiöntéstől megmentő roppant töltés a' keresztülzakasztási veszélytől megmentetik, felsőbb helyen javaslani rendelték. 6) Mohács m. városa, új kiváltság levele föltételei ellenére, bíróságát törvényszéki nevezet alatt fenytéki tárgyakra 's privát ügyvéde nevével tisztí ügyész címre törvénytelenül terjesztvén ki, továbbá érintett szabadítéklevelét, hamis értelmű fordításban kinyomatva, önkényesen kiosztani merészeltvén; — amaz iránt felírás tétetni, imezeknek pedig érvénytelensége közhírré bocsátási uton eszközöltetni rendeltetett. 7) A' 19dik szavadnak, a' felejtett kor előítéleti rémeit legyőző, isteni eszméje nyilvánosan sértetett meg, midőn a' s. uradalmi ügyvéd, ki szerencsésjére valahogy nemes, — egy más, nemcsak több uradalom képviselőjének, hanem nyilvános hivatalt is viselőnek, ki azonban szerencsétlenségére nem nemes — közdolgokbani szólásszabadságát nyilvánosan megtagadtatni akará, — mint a' szent csendre rohanó, dörögés nem előzte, villám, úgy riasztá fel a' ns megyének egész közönségét e' váratlan, 's már az erkölcsi 's nem csupán anyagi vaksors-boldogította korunkat pirító kifakadás. Azonban hogy nem úgy éreznek Baranyának lelkes Rdei, azt azon általános roszszalás, mellyel a' gyöngödtelen megtámadó nyomban bünhődött, eléggé 's dicsően tanusítá. Valóban fel sem tehetni, hogy azon nagy-lelkű gróf, kinek a' fenemlített megtámadó egyed képét viseli, ha bár ön. — értvén amugy is hogy nem kétése igazsága—érdeke forgott is fen, — ily szerénytelen védelemre szorult, és ha e' képviselő ns grófjának ügyeit ily okokkal támogatandja, akkor nem sokára elpörölthetők lesznek tőle S. és Ü. uradalmi is. — Nm. pécsi püspök Scitovszky János ur az egyházi elagottak alapítványát háromezer v. forinttal szaporítani kegyeskedett. — Mult hó 28kán Trenker Ferencz ezisterzi rendű áldozó-pap és a' pécsi püspöki lyceumban statistikát tanító életének 29dik évében, mint fáradhatlan munkásságának kora áldozatja, rendjének és számos barátjának bánatjokra élni megszűnt! t. J.

Bácsból (elkéselt.) A' tisztelkedési ünnepélyek 's örömdüvözlések azért, hogy Bácsnak kedvelt fia Rudics magasított e' diszes megye főkormányzóságára, egymásutántják a' közgyűléseket. A' nov. 3kán tartottban kihirdetettvén a' Nagy-Mária Zellben Styriában aláirt kegy. leirat, mellyben negyedfél évig főispáni helytartónk almási Rudics József arany sark. vitéz 's helytartói tanácsnok valóságos főispánunkká kinevezetett, sokáig hangzó „éjlenek“ ben tört ki a' KK és RR meleg szivkivánata 's mintegy hetven tagból álló fényes küldöttség választatott a' új főkormányzó üdvözlésére. Illy főhivatali változásokkor támadnak mindenütt pártérdeki jóslatok, egyik bájkegyü csillagot lát szerencségeire derülni, 's elbizott nyájassággal mosolygó jövendő pályájára, kiszámítva előre a' tisztí rangok fokozatit, mellyeken fényleni sorskezdésül jutand nekio; 's másiknak eltűnév eddigi csillaga borut lát távolára vonulni; a' balsors sürű fátyolával örökre födözve szemlélvén diszpolczait, szerencsésjével küzdve magányba vonul a' multból élni; egy 3dik nehéz álmai széllyelroppenvén, hosszu tusa után sajnáltatva tisztársi 's barátitól, diszesen leköszön 's baloldalon a' megye atyjai közt foglalván helyet, a' közőnák igéri szentelni szabad jövendőjét; 's ez nálunk is így van most, a' színváltozás jelei napi renden vagynak; a' hidegelmű 's higgadt keblű oldal azonban 's azok, kiket hivataláncz nem köt szavazatnyerhetés bókolatihoz, inkább a' főkormányzó irányát, célzatit tapogattják, 's ismervén egyenes jellemit, a' század szelleméhez bölesen simuló szempontjait és szépkedvét, korszaki átalakulásunk jövendőjéhez boldog reményt fűzünk 's tudván, miként mint bácsi honfi fejenként ismeri a' megye tisztsebit 's a' tisztvise-

lő kart 's köztünk lakván, nyilván állnak előtte anyagi és szellemi emelkedésünk közérdekei 's boldogabbulásunk ösvényei, nem lehet egészen eltítkolva hiányunk 's teendőink sorozata sem, nemeskeblű lelkesedése által biztosítva hiszszük, hogy Bácsmegeye Rudics alatt megértvén a' nagyfontosságú kerkérdéseket, büszke leend hátra nem maradni. Sebők.

Nkároly dec. 8kán: Egy éve, mióta tisztujítás által megtisztulva csendes nyugalomban folytak tanácskozásink 's már hinni kezdők, hogy a' régi sebek behegedtek, 's ime meglepetve dec. 6kán ónas botokkal fölfegyverzett cortes gyűlésnek valánk tanúji, kik felzavarák tanácskozásink nyugalomát 's végre is délutáni 5 órakor, általok a' szőlők több ízben fölbenszakasztatva, végre is botok emelgetésével páros zajkört a' gyűlés széteszlani kénytelen volt. E' cortes csoport Tyukod és szomszéd helységekből vala gyűjtve. Azon szünetlen kiáltozások: „halljuk a' m. urat“ emlékeztetének a' csengeri hadnagy-választásra, hol ugyanazon szavak hangoztak. Midőn dec. 6kán a' gyűlést megnyitá első alispán ur, kérdezé a' Rdeket: vajjon szokás szerint a' kisgyűlés jegyzőkönyvét kívánják-e meghitelesíteni? vagy épen a' mai napra hirdetett 4 uj szolgabíró-választás felett tanácskozni? 's midőn e' kettő közt kellene választani, U.B. azon indítványt tevő hogy az isméretes szatmármegyei 12 pont semmisíttessék meg, 's erre lőn helyeslő ordítás „nem fizetünk portiót, sem sánczot nem ásunk.“ (Ez indítványra feleletül elmondattott, miképen jól tudja az indítványozó, hogy azon isméretes 12 pont tárgyalás és kidolgozás végett egy választmányra bízott, honnan még vissza nem került; azonban a' határozat is úgy van, hogy midőn a' választmány javaslata előadatik, akkor az egész nemesség hivassék össze: elfogadni azt vagy félre vetni tehát csak az összes nemességnek fog állani hatalmában; továbbá mondatott az is, hogy az indítványozó megfeledekezett azon lovagi becsületről, miszerint a' 12 pont keletkeztek az ígérte, hogy fentartja jogát akkorra, midőn e' tárgyan az összes nemesség összehívva lesz, felszólamani azok ellen; mondatott hogy most úgy sincs együtt a' nemesség, mert a' mi nemesség a' szolgabíró-választásra bejött, annak is nagyobb része, megtudván hogy a' m. főispán ur nem jött el a' választásra, haza ment; így tehát most sem az összes nemesség fogna határozni a' 12 pont felett. De mind ez többszöri félbenszaggyatás után sikeretlenül hangzott el, 's midőn az indítványzó nyilatkozék hogy ő mind haláláig ótalmazni kész a' nemesség jogait, ezt nagy helyesléssel fogadá a' cortes, nem gondolván azzal, a' mi szinte mondatott, hogy épen azon egyed az, ki a' kisnemességet szavazatától akará egy hires conferentián megfosztani 's ugyancsak tőle rovatott meg a' megyeház építésre minden kihallgatása nélkül az egyetemes nemességnek. Épen azon egyednek tulajdonítják nagy részben a' törvénytelenül lejárt proportiók által okozott megkárosítást is, mindezzel most az őt pártolók semmit sem gondoltak. Egy lb. igen elmésen hasonlítja illy buzgózkodását az indítványzóhoz azon ázsiai különczökhöz, kik magokat földhöz verik, a' nép előtt sánatognak 's azt mondják a' népnek: ezt mind tiéretetek teszszük. Ezeket Samanoknak (szemfényvesztőknek) nevezik, illy samanismus kezd terjedni most nálunk a' politikai mezőn is. De a' nyilvánosság az illy képmutatást felfedi. Mindezt azonban a' cortes lezúgta. Délután már 5 óra vala 's még sok beszélő volt felírva; azonban az ingerültség nőltén nőtt, a' szőlők nevezetes többsége a' visszavetés mellett volt, egyszerre azonban votumra zúdult fel a' cortes 's botokat kezdett emelni, mellyre felugráván a' Rdek széteszlottak végzés nélkül. Másnap még nagyobb volt az ingerültség, mert mind a' cortesvezér mind a' cortesek nyilván fenyegetöztek, több cortes nyilván kimondá hogy ha valaki a' 12 pont mellett szól, megölik 's midőn a' botok elszedettek, akkor a' székekkel fenyegetöztek. Látván az indítványt nem pártoló rész, hogy nincs bátorságban személye 's nyugalomban nem tanácskozhatnak, másnap a' gyűlésben meg nem jelentek, erre a' magában maradt rész a' 12 pontot megsemmisíté, mindazáltal azon pontok, mikben adóféle nincs említve, a' választmányának tárgyalásra kiadattak. Illy zavaros gyűlés temeté el az isméretes 12 pont, mellyre a' „requisecat in pace“ kimondattott, de jöni kell egy jobb időnek, mint a' költő mondá, melly fel fogja még azokat támasztani halottaikból. A' nemesség az által izgattattott fel, hogy épen gyűlés előtt munkálkodott egy küldöttség, melly az 1836tcz. értelmében az urbéri telken lakó nemességet összeírta 's ezt balul oda magyarázták, hogy a' 12 pont következzék. Most már bajos lesz megvenni az urbéri telken lakó nemesen az adót, midőn így felbőszítették. Bővebben máskor.

Esztergom vmegye nov. 29kén kezdé évnegyedes közgyűlését Bozay János első alispán ur elnöklete alatt. Mindenek előtt fölolvasták főispáni helyettes urnak Boronkay Rudolfot tiszteletbeli aljegyzővé, és Pató Pál 's Bartha Antal urakat tiszt. esküttekké kinevező levele. Ezek után közérdekű tárgyak ezek fordultak elő: 1. *) fölolvastattott a' nm. H. tanácsnak leirata, mellyben a' dunántuli superintendencia panaszának következtiben a' H. tanács kérdőre vonja Esztergom ns közönségét, szent István király ünnepének a' protestansok által is megünneléséről kiadott rendelete miatt. Méltán magasztaljuk az értelmet élet fáklájának, mert nélküle valóban összeütközéseknek kell torlódni. Értsük meg egymást uraim! Az 1791diki 26ik t. cz. tiszteletben parancsolja tartatni a' kathol. hitgyakorlatot 's különösen a' 17dik § ünnepinket is ollyképen, hogy botránykozató zörgő munkák ünnepinken protestans atyánkfiai által elmellőzendők. Ezt a' törvény mellett a' társas kötelekek, illedelem, kimélet, gyöngédség 's kegyelet is kölcsönösen sürgetik. 'S mi történik? vármegyénkben panaszra panasz emelkedik, sőt hivatalos jelentés kétségteleníti, hogy különösen sz. István ünnepén a' kebelbeli protestansok munkáikkal botránykozatólag viselik magukat. Mi természetesb, mint hogy Esztergom RR. tisztoökként a' törvény felett örködőleg főbiráinknak kötelességül hagyták, hogy protestans véreinket eséle esendhaborító munkáktól sz. István ünnepén tiltsák el. Szomoruan fedezünk fel csak néhány kihágást: ugyan sz. István ünnepén isteni szolgálat alatt a' templom környékén nyomtatni, csépelni, pattogva fu-

*) Kivánatos, hogy a' megyei gyűlések újságokbani közleménye pontokra osztassék fel minden levelezőtől, így világosabbá, rendezőbb 's kedvesb olvasmányá válik a' legghoszsabb czikk is. ♂

varozni rendén vagyon-e? mi több, helyeselhető é uraim! azon tett, hogy sz. Istvánnapon embertek az ájtatos menet (processio) közé hajtott trágyás szekérral? ugy hiszem, a' protestans atyafiak közös indignatióját jelenté ki gyűlésünkben egy közállásu, de jólelkű búcsi protestans, ki ezek hallottára e' szavakra fakadt: „ha én ott vagyok, magam taszigálom félre a' gorombát“ Főbiráink szokás szerint meghagyják a' falusi biráknak, hogy protestans lakos társaikat illy botránykozató munkáktól tiltsák el, 's a' tt. superintendencia a' fölöltt panaszkodik, hogy hitsorsosainak lelkiösméretét, vallásos szabadságát falusi bíró pálczája alá görbitjük. Uraim! helyhatósági rendszerünket szem előtt kell tartani! a' főbíró maga helyenként nem állhat őrt?! Ugyan nem egy tulcsigázott félre értésből származott é illy panasz? Azonban Esztergom KK. és RR. bárha a' nemzetiség magasztos szellemétől áthatva, forrón ohajtanák, hogy a' mivel nemzetek példájára, üljön közösen a' magyar nép is egy nemzeti ünnepet, mellyen nemzeti érzelme öseink példáján király - és hazaszeretetre, törvénytisztelőre 's alkotmányos előhaladásra fölmelegüljön, mellyet sz. István u. m. alkotmányos életünk adójának, keresztyéni miveltségünk alapítójának napján legezédirányosabban sikeresithetni, még is a' törvény és szeretet parancsszavai szerint nyilatkoztak e' gyűlési határozatukban, hogy t. i. az 1793ki kir. leirathoz tartandják ezután is magukat, és protestans honfőtársink nyugtatásukra, ebbeli határozatjokat az alispáni hivatal által a' tt. superintendenciának megírtni rendelték, ugy szinte a' H. tanácsnak is válaszul fölterjesztetni. 2.) A' tulajdoni joggal nem tudván megegyeztetni a' mézárilási jognak kárpótlás nélküli eltörlését, Csanád vmegye indítványát nem pártoltuk. — 3) Borsod vmegye fölszólítását, melly szerint a' papi jószágok fölőslégét népnevelésre kívánják országgyűlésileg alkalmaztatni, semmikép sem tudták Esztergom KK. alkotmányos elveinkkel összeegyeztetni 's létesítését tapasztalati következetességgel a' hazára egyáltalán károsnak, sőt alkotványunkra igen is veszélyesnek lenni látván, Borsod indítványát a' haza szerelménél fogva nem pártolhatták, 's ezen határozatukat egy úttal jövő országgyűlési utasításul följegyeztetni rendelték. — 4) Bereg vgye sérvét érzékenyen vettük, melly szerint egy beregi lakatos legény Lajbachból egyedül magyar vándorkönyve miatt honunkba visszautasított, mi Bereg közönségének e' tárgy ébresztésére nemesak felirunk orvoslásért koronás fejedelmünkhöz, sőt igazságtalanul visszautasított hazánkfiának számára a' m. k. kancellaria utján az illető lajbachi hatóságul kárpótlást is követelni fogunk. Igazság-szeretetünk még is azt hozván magával, hogy visszatorlással hasonló esetekben ne éljünk. — 5) Fehér vgye az alsótáblai rendek naplójának rögtönöztesére és hibátlánítására gyorsírókat kívánt közérteleműleg kieszközöltetni. Ezt országgyűlési utasítványt készítő válassztmányunkra biztuk. — 6) A' pesti protestans főiskola javára szolgabíráink által segedelem fog gyűjtetni. — 7) Turóc vmegyével sehogy sem tudtak abban kezet fogni Esztergom RR., hogy az egyháziak országgyűlésileg a' világi méltóságok 's főispánok viselésétől elmozdittassanak; miután Esztergom vármegye legalább öt század óta ekkorig igen boldogítólag kormányoztaték érsek- főispánjai által 's történetkönyveinkből igen jól tudják, hogy igen sok lelkes és tudós hazafi volt és van az egyházi férfiak közt, kiknek gondjai alatt csak jólét virulhat. Ez a' legfontosabb vivum argumentum, mellynek ellenében minden pusztá okoskodás szögyennel omlik össze, 's azért mi jövő országgyűlésre Turóc vgyével ellenkező utasítást határozunk követeinknek. — 8) Bereg vármegye az év részéről bérmálandó hónapok neveinek általános elfogadására keresé meg közönségünket. Mi jobbnak láttuk bevárni a' diplomaticus műszavaknak termékeibei átszivárgását a' k a d e m i á n k műhelyéből az irodalom csatornáján, valamint az például: urbér, jog 's t. e. f. műszavakkal helyesen megtörtént. Azért a' bereghi levelet csupa tudomásul vettük. — 9) A' H. tanács az időszaki marha- szelétől ezután fölshabadítja a' törvényhatóságokat, azt csak azon esetre hagyván meg, ha netalán szomszédban marhavész ütne-ki. — 10) Mohács városa hálalevelét vettük, mellyben a' mohácsi mezőn elesett ösök gyászemlékére küldött 200's egynehány v. ft. segedelmünket megköszönte; az emlék helyének kijelölésére fölkeretvén egyuttal, a' nemzeti lelkelet azt a' csatateren kívánja és pedig épületalakban, mellyben ábrázolandó lenne az egész ütközet. Azt írják a' mohácsiak, hogy eddiglen Esztergom RRei járultak legszebb summával emlékkükhöz, 's megyénk lelkes fiaiban ujra felbuzdult a' hála és nemzetiség meleg érzete, annyival is inkább, mivel derék érsek- főispánunk Szalkány László az ország színével ott ontá vérelt hazájaért 's ujdin aláírasi ívet nyitottak. Mohács minden jólelkű hazafit csak hálára buzdíthat! — 11) A' H. tanács szigorúabban tilalmazza a' czigányoknak sereges vándorolhatásrai utilevelek kiadását. — 12) Megmeg tömérdek sorshuzás előli szökevények sikeretlen kereséséről hallottunk hivatalos jelentéseket, 's ujra fájdalom üté szívünket, hogy szemesb, gonoszb fizkók helyett jámborfiaknak szükség helyet állni, pedig ha igazán akarunk szólani, ennek a' hanyag kerestetés főoka; — mert ha országszerte szigorúan megvizsgáltatnék a' helység előjáróji által beadandó szolgák lajstroma az illető megyei tisztviselők által, nyomukba jönnének az ellilantaknak, midőn szokott hirdetések mellett a' szép törvényeknek kijátszatása megengedtetik. Így végrehajtás nélkül a' legbölesebb törvény is hasztalan. — 13) A' marha-hús fontja 14 kra határozottatott. — 14) A' törvényszéki határnap jan. 10kére a' közgyűlés pedig martzius 14kére határozottatott. M. I. —

M. Sziget dec. 5kén: M á r m a r o s vgyének tiszteket számoltató közgyűlése öszutó 20kán kezdődvén, érdekesb tárgyai következők voltak: a' borsodi körlevél a' papi jószágok fölőslégének népnevelésre fordittatása iránt véleményadás végett az utasítás készítésre rendelt küldöttséghez adatott; a' tolnamegye által küldött körlevélre nézve, miszerint a' részek visszaesatoltatásának, kieszközölésére ő felségít aláztatosan megkérni a' megyéket felszólítá: miután megyénk már az előbbi országgyűlésen azt, hogy a' visszaesatolás tetteleg nem teljesítettett, sérelemnek tekinté, de Szathmár felszólítására közelebb is e' részben felirást határozott már. Fejér megyének a' gyorsírás előmozdítását tárgyzó

körlevelére nézve, miszerint ohajtja, hogy a jövő országgyűlésen a Rdek tábláján is a Napló ezek segítségével szerkesztessék, azt nemcsak elfogadja, de annak pártolása végetti segedelemgyűjtést a járásbeli főszolgabíráknak meghagyja. — Csanád megyének, mely a földesuri jogok közül, a mézárzségi jognak kárpótlás-nélküli eltörlesztésére a megyéket felszólítja, megiratni határozatott, hogy megyénk ezt, mint a tulajdonba vágót, nem pártolja, annyival inkább, mivel ha ez elvül elfogadtatnék, majd akkor a többi jog is hasonló sorsra juthatna. — Bereg vgye sérelemnek tekintvén azt, hogy megyéjéből egy ifju magyar vándorlevellel menvén ki az ausztriai örökös tartományokba, onnan azon okból, mivel vándorlevele magyarul volt, visszautasított, e' részben a viszonyosság megtartásának kieszközlésére ő felségét alázatosan megkérni bennünket is felszólítja: megyénk is nyelvünk tökéletes diplomatikai állásának fenntartására minden áldozattal kész, de hogy e' részben sem visszatorlása szükség ne legyen, sem pedig a mesterség, e' miatti visszázkodások következtében, hátramaradást ne szenvedjen, megyénk célirányosabbnak tekinté, ha a kiadandó vándorkönyvek két nyelven szerkesztetnének, t. i. magyarul és azon ország nyelvén, hová a vándorló kimenni szándékozik, a körlevél illy értelemben pártoltatott 's illy viszonyosság kieszközlése végett ő felsége megkérteni rendeltetett; ugyanazon megyének az iránti felszólítása, hogy a hónapok nevei az év négy részétől neveztetvén el, diplomacie is azok használtassanak, 's az év kezdetének számítása is minden rendre nézve ugyanazon egy hónaptól kezdessék; miután megyénkben a hónapok illy elnevezése már régtől fogva divatoz, és használtatik is, tudomásul vétetett. — Pestmegye az iránt keresvén meg megyénket, hogy a Pesten felállítandó protestans főiskola tetteg is pártoltassék, megyénk ezen, a nevelés előmozdítására célzó felszólítás következtében járásbeli főszolgabíráinak meghagyja, hogy e' végett segedelemgyűjtési ügyekezzenek. — Festetics Leo gróf, mint a kisdedovó-intézeti választmány elnöke, az iránt keresvén meg megyénket, hogy méltányolva a kisdedovó-intézetet, a mennyire az illyenekben neveltettek minden jónak és hasznosnak esiráját hordják magokban, kebelükben egy illy példány-intézetet állítsanak fel, ajánlván 's egyszersmind utasítván a Rdeket, hogy a tolnai intézetben illy nevelésbe avatott egyed találtak, vagy bár ki és kit a Rdek e' végett ajánlanak, ott kiképeztek: meggyőződve levén a Rdek arról, hogy a nevelés illy neme a legcélszerűbb, 's az emberiségre áldást terjesztő, Szaplonczay József alszolgabíró urra bízott, hogy részvények, 's adakozások útján ez intézetet Szigeten, mely a többinek mintául lenne szolgálendő, felállítani iparkodják, ismérve a megbízott egyed minden jóért buzgón törekvő jellemét, 's Mármaros lelkes fiait, nem hogy bennünket kétkedni, hogy megyénk is meghonosítandja ez áldásteli intézetet keblében. — Bártfa városa megkereste következtében utasításul följegyztetett, hogy a mennyiben a Hrabovszky-féle alapítványi kérdést egység útján a megkereső város elintézte, az czikkelyeztessék be. A' nemzeti színházra addig is, míg egész tartozását a megye beszédvén, elküldethetné, előleg 1000 fr. valamint a muzeumra tett ajánlatbeli része is felküldetni rendeltetett. — A' vontatásokkal visszaélések fődöztetvén fel, azok célszerűbb elrendezése végett választmány neveztetett ki, hasonló kiküldetni a közmunkák rendezése iránt is indítványoztatott de a' többség a' mostan divatozó rendszer mellett nyilatkozván, ez utóbbi nem fogadtatott el. Általános jelleme volt közgyűlésünknek a' mérséklettség és haladás, 's az ezelőtt főszerepet játszó személyeskedések ritkultak; egyébiránt a' közgyűlés ugyan még foly, de tisztviselőink általános munkásságuk sikere már csak tisztujtástól fogva is szembetűnő, közlekedési utaink részint helyrehozattak, részint pedig újból épülnek; azt azonban szó nélkül nem hagyhatni, hogy bár megyénk hanyag tisztviselőink iránti határozásiban elég szigorú, még sem ritka eset 5., sőt több éves teljesíttelen határozatokat is látni, csak egy pár közgyűlés előtt is fordult elő egy olly eset, miszerint a' verengzések iránt 6. év után tett vizsgálatot az illető szolgabíró, mikor t. i. már a' tanuk és megkinoztatott kihaltak! de már ritkulni kezd e' hanyagság, a' megyei rendszerben néha egy kis érvágás v. is tisztujtás, szükséges. — A' lovas katonaság élelmezése árcsökentés útján eszközöltetik, szerinte a' széna-alafa 8 1/2. — 9, zabé: 7. — 7 1/2, a' kenyéré pedig 11 kron szállítatik. — A' mi törvényszékünket illeti, nálunk az állandó táblabírákból áll, de kiket törvény szerint nem a' Rdek választanak, hanem a' főispán nevez ki, meghagyatván a' törvényszék rendezete szerint a' többi táblabíráknak is szavazati joguk. — Mit szül a' nyilvánosság hiánya a' legjobb institutióban is? Errenézve megyénk öszutó 26kán tartott törvényszéki azon határozatát elég legyen felhoznom, mely szerint az elnöknek állandóul két szavazat tulajdonított, mely törvényellenes határozat azon törvényelleniséget szülte, hogy hét egyed levén jelen, noha négy közülök tisztán egy tárgy mellett szavazott, de mivel az elnöknek két szavazat tulajdonított, nemcsak a' kevésb három szavazat parificáltatott a' négygyel, sőt azelnöki részen levőké lön az 1723 : 31. t. czikk szerint a' többség; ezen határozat azonban másnap helyrehozott. — Időnk még jelenleg is olly kedvező, hogy a' marhák kin legelnek, a' széna olcsóbb, a' marha ára pedig emelkedni kezd. Szöllősy Balázs. —

Arad, dec. 8-kán: „A' legközelebb tartott hölgyválasztmány ülésiben kegy. leirata olvastatott föl Mária Dorothea nádorné ő főhűséginek az alapítandó kisdedovó intézet ügyében, melynek hasznait és szükséges létét megismérni, 's a' társaság pártfogását elfogadni méltóztatott. Nov. 24kén fényes táncvizimat adott e' választmány, 's annak jövedelmével tetemesül öregbité a' kisdedovó intézet pénzalapját. A' zeneconservatorium nov. 28kán adá adventi első hangversenyét, mely általánosan mindenkit kielégített. Az itteni olvasótársulat folyvást örvendetes előhaladást tanusit, 's köyvtára már ezernél több kötetre szaporodott. Városunkban 2 év óta viadaliskola létezik, hol az ifjuság fegyverforgatásban gyakorolja magát. — A' banktársasági választmány jelenleg alapszabályok szerkesztésin dolgozik. Egész vidékünk igen kellemes időjárásnak örvend, 's általánosan szelid telet jöslanak. Az itteni váltótörvényszék sept. 30kán tartá

első ülését, melyben többi közt jelentetett, hogy már 100 kereskedési czim iratott a' törvényszék jegyzőkönyvébe, 's hogy e' beiratások folyvást szaporodnak. Az idei termés közepszerűnél valamivel minden tekintetben jobb volt 's így ez egész vidéken semmi nemü szükségtől nem tarthatni. —

(Erdélyi Országgyűlés.) A' nov. 26kai országos ülésben, mielőtt a' névsor feletti megszakadt vitatásokhoz kezdenének, az országos elnök előterjesztésére a' jegyzőkönyvbíráló választmány megbízásánál fogva jelenté, hogy az idevaló ref. főiskolabeli sajtó a' jegyző- és írománykönyv kinyomatását magára vállalta, olly föltétellel, hogy egyszerre 30 ivre fizessenek előre ivétől 2 pengő krt, öszvesen 1 pengőforintot, a' papiros és alak (formatum) ollyan legyen, mint az 1834ki országgyűlési jegyzőkönyv volt 's 400 előfizető biztosítson az országgyűlés; a' Beszédtár szerkesztése iránt pedig gyorsiró Hajnik Károlylyal olly egységre léptek, hogy ez mindenik ülés szerkesztvényét harmad nap alatt pontosan elkészítve 's leírva a' bíráló választmány elibe terjesztendi, a' tárgyak az ivék homlokán és szélén is ki lesznek jelölve, 's 300 pgő fr. havi érdemdíj mellett a' késelem nélküli és hibátlan kinyomatásról is maga fog gondoskodni. A' választmány e' jelentésén a' KK. és RR. egyébiránt megnyugodtak, de a' jegyzőkönyvre a' 400 előfizető biztosítását magokra nem vállalták, hanem az iránt a' választmányt további értekezésre utasíták; a' jegyzőkönyv záradékául szolgálendő Beszédtár-szerkesztési költséget pedig országos közköltségnek tekintvén, kinevezett biztosság által atyafiságosan felszólíták a' kir. főkormányt, hogy azt az országos közpénztárból fizettesse ki. Indítványoztatott 's közegyetértséssel elhatározatott továbbá, hogy mivel az 1837ki országgyűlésről az írományok egy része kinyomatlan maradt, az is az akkori írománykönyv kiegészítésül nyomassék ki. Ezután az erzsébet-városi követek a' mult napi határozat következtében az egyesületi hitet letették. A' nov. 27kei országos ülésben azon küldöttség, mely a' kir. főkormány az iránti felszólítására neveztetett volt ki, hogy a' Beszédtár szerkesztéseérti országos költségnek tekintendő öszveget az országos közpénztárból fizettesse ki, megbízásában eljárván, jelenti, hogy a' kir. főkormány atyafiságos köszöntése mellett úgy nyilatkozott, miszerint tanácskozáván az üzenetről nézetét követeli által közlenni. Ezután folytaták a' RR. a' névsori sérelemek fölötti vitásikat, jelesen: hogy a' sérelemek orvoslása, mikor és miként eszközöltessék? E' szempontbul a' sérelemek kétfélékre osztályoztattak: 1) t. i. olyakra, melyek orvoslata a' RR. hatáskörében állván, jelenleg elenyészthetők. 2) olyakra, melyek fölterjesztést kívánnak. Első osztályba tartoznak a' már mult számunkban elősorolt sérelemek közül a) hogy Krasznamegye nem küldött követeket. Errenézve határozatott, hogy azon ns megye, mely többszöri országos szerződéseknél fogva Erdély kiegészítő része 's következőleg ezen Nagyfejedelemség közbejötté 's megegyezése nélkül el sem szakasztható tőle, köteles lett volna az egyesületi hitnél fogva ezen országgyűlésre, hova törvényesen meghivatott, követeit elküldeni a' törvényben kiszabott büntetés alatt, reménylvén azonban a' KK. és RR., hogy azon kötelességétől nem fog tovább is vonakodni, 's ez uttal mellözve a' büntetés iránti rendelkezést, csupán oda terjesztik végzésüket, hogy a' kir. főkormány útján szólittassék fel követeit haladék nélkül elküldeni. b.) A' kir. főkormányának Abrudbánya és Székely-Udvarhely kiváltságos városak követválasztásába elegendése. El levén már az határozva, hogy a' kir. főkormány a' követválasztások feletti kérdések elhatározásába, mint egyenesen az országos RR. hatásköréhez tartozókba ne avatkozzék, ez is bevégeztettek tekintetik. c) hogy a' kir. táblai elnök sem kir. adománylevelét a' RRhez be nem adta, sem hitét a' RR. előtt le nem tette. Ez iránt három nézet forga szőnyegen: 1) hogy a' k. táblai elnök a' jelen gyűlésre mutassa be adománylevelét 's hitét is tegye le; 2) hogy a' királyi tábla előtt már egyszer letett hite elegendetvén; csak adománylevelét 's a' letett esküformát mutassa be. 3) hogy előbb adománylevelét 's az esküformát terjeszse megvizsgálás végett az 1791 : 20. t. cz. nyomán a' RR. elibe 's azután határozzanak arról: tegyen e' ujlag a' RR. előtt is hitet vagy ne? 'S ez határozatá vált. A' fölterjesztést kívánó sérelemek miként és mikori fölterjesztése két ülést elfoglaló vitatásra nyujtott alkalmat. A' vélemények két fő ágra oszlottak 's mindkettőnek voltak módosító árnyéklatai. Egy rész rögtön, más később kívánt felírni. Egyik fő nézet volt e' szerint a' rögtöni fölterjesztés; meglevén úgy a' törvény mint a' gyakorlat nyomán határozva, hogy először a' névsor vétessék tanácskozás alá, azt a' fölterjesztés elhalasztásával, ezen nézet pártolóji félbenszakasztani nem akarák. A' RR. a' névsor feletti tanácskozást, mint a' kir. előadásoktól merőben független tárgyat úgy vették fel, tehát a' tanácskozás eredményét a' fölterjesztést sem kívánták a' kir. előadáshoz kötni. Mások későbbi fölterjesztést kívántak, előhozván, hogy 1837ben is ugyanezen sérelemek levén fölterjesztve, azokra már kir. válasz is érkezett, 's így azon válasz mellözésével épen azon séreلمeket újra fölterjesztési ellenkeznék a' kir. leiratok iránt tartozó tiszteltetlenség az ellenkeztést egyeztetni kívánó azon indítvány, hogy most előleg is tételessék általános felírás, melyben a' RR. jelentsék ki fájdalmukat, hogy az 1841ki névsorban is azon séreلمeket tapasztalják, melyek miatt még 1837ben felírtak, de fejezzék ki egyszersmind, hogy e' tárgyban már 1838ban királyi válasz érkezvén, mely jelenleg nincs szőnyegen, a' séreلمek részletébe akkor fognak ereszkedni 's felírni, midőn azon leirat a' 3ik kir. előadással egyben-függőleg tárgyalás alá kerülend. A' tanácskozás e' nézet szerint együtt felírni bevégeztetik; a' felírás pontjai megállítatnak 's jegyzőkönyvbe iratnak: az általános felírás mindjárt az első kir. előadás folytában a' választás mellett felküldendő fölterjesztetik; így elenyészik azon ellenvetés, hogy egy tárgy bevégezése előtt másra átmenni nem lehet, ugy azon aggodalom is, hogy az 1838ban érkezett leirat elmellöztetnék. A' rögtön fölterjesztés mellett két módosító nézet hozatott fel: 1) volt, hogy a' törvény értelmében a' fölterjesztés az első királyi előadással a' t. i. választással, mellyel kapcsolatban van, junctim terjesztessék föl. 2ik árnyéklat volt, hogy a' felírás elvei rögtön hatá-

roztassanak meg, de megkésztése a tanácskozásokat ne hátráltassa, hanem addig is, míg az itélőmester a felirást megkészteti, folytassák a RR. munkálatokat. Szavazásra kerülő a kérdés 98 szóval 90 ellen 's így 188 közül 9 többséggel határozatott, hogy a felírás nem most rögtön, hanem későbbre tétessék meg. Melly határozat után az elnök kérdésül tüzé, hogy az első vagy 3dik kir. előadással kívánják-e a RR. a fölterjesztést összekapcsolni? Határozatott: hogy a névsor magában függetlenül álló tárgy lévén sem helyesnek, sem szükségesnek nem tartják azt egyik vagy másik kir. előadáshoz kötni 's csupán azért halasztják el a fölterjesztést addig, míg a mult országgyűlés e tárgyi feliratára 1838ban érkezett válasz szönyegre kerülend, hogy akkor egy uttal az abban netalán előforduló ellenvetésekre is megtehessek észrevételeiket. Dec. 1jén országos ülésben tanácskozás alá vevén a választás úgy az a mellett teendő felírás elveit, mindkettőre nézve az 1837ki jegyzőkönyvbe írott elveket állapodtak meg. Egyszermind meghatározzák, hogy az első kir. előadás szerint legelőbb a főkormányzói hivatalra válasznak, mi dec. 2kán, mint irtuk, mégis történt. E. H.

(Az 1841diki év.) Természeti tűnemények, főleg pedig a rendkívüliek és szokatlanok az évszakokban, e f. évet századunk legjelesibek közé soroztatják. Csikorgó hideggel köszöntött ez be, 'snem, mint máskor ősz, midőn a hanyatló évet allegorice az agghoz szoktuk hasonlítani, hanem mint fiatal Hebe virágos 's viritó kalászu fővel még elválásakor is különféle gyümölcses elárgat benünket, miket másodsor terem 's mellyek még itt ott tökéletesen meg is érhetnek. A' hallatlan hideg égővünkön, mellyek alatt január első napjaiban a hőmérő egész + 21°, 6'ra Cels. sz. (egyenlő + 17°, 3 R.) süllyedt, és a' jul. 18ki rendkívüli hőség képezik a' mérsékletek maximumát 's minimumát ez évben. Ezen, éghajlatunkban szokatlan mérsékletek, Európa különféle vidékeiről érkezett tudósítások következtiben, éghajlatunk nagyobb 's főleg középső tájába hatottak el. E' tűneményekhez képest az ősz sem folyhata le különös sajátágok nélkül. Egy gyakran uralkodó, sokszor erősen fuvó, délnyugoti szél vidékünkön egészen elűzni látszik a' telet, mert még nem rég a' napon + 25 tön Cel. (egyenlő + 20° R.) áll a' hőmérő, míg az árnyékban ritkán + 10° ra C. (egyenlő + 8° R.) szállott; ez alatt a' légmérő folyvást 27" 370 és 27" 210 párizsi mér. közt ingadoz. Az ég színe tiszta és sötét kéksége által szembeütő, 's mint írják most Horvátországban valóságos májusi napok vannak. Ezen természeti tűneményekhez hasonló az állatország ébersége 's munkássága is. A' keltaknak nagyobb része ott még nem készült téli álmára, a' bogarak nem tűntek meg el, a' zöld 's ujjal fölelevenült réteken (még Mármarosban sem) szünt meg a' legeltetés, szóval az állatország még teljes munkásságban van. Nem kevésbbé hat a' meleg a' növényekre is. Alma-szilva-sőt még őszi barackfák is imitt amott másodsor virágoznak 's a' két első némely vidéken már másodsor hoz gyümölcsöt, mely soknak állítása szerint, főkép a' korán-éző alma némely fajainál még meg is érhetik. A' vetések kalásza látszanak indulni, a' rétek legbujább zölddel pompáznak 's bő eledelt nyújtanak a' nyájoknak; minden a' tavasz közepébe látszik visszavarázsolni bennünket, ha a' nap alacsony állása délben eszünkbe nem juttatná, hogy az a' nyilas jegyben van. Hogy e' tűnemények nagyobb kiterjedésűek, egy Holleschauból (Morvaország) érkezett nov. 25kei levél tanúsítja, miszerint egy ottani Tanetyka József nevű polgár kertjében két almafa tűstint, mihelyt első gyümölcse (jul. 20kán) leszedeték, virágozni kezdett, 's erre sok és szép gyümölcsöt hozott, mellynek tökéletes érsre juthatását mindazáltal az oct. végén beállt hideg hiúsította meg. Azonban ezen almák közül több oly nagyságra nőtt, hogy átmérőjük két hüvelyknyi vala. Legnevezetesebb azonban, hogy azon sokkal éjszakibb tájékon még a' szőlő is másodsor viritott 's nov. közepéig közönséges nyúl-serétnyi nagyságot értek el a' szemek, mi annyival szembetűnőbb, minthogy Holleschau Morvaország éjszakibb részén fekszik.

Spanyolország.

(Barcelona ostromállapot alól fölmentve. Elegy.) Barcelona nov. 28kán a' hadminister parancsára ostromállapot alól fölmentett. Irunban a' vámvonalt csakugyan fölállították 's nagy szigorral kezelik az örködést. Portugália királynéja igen barátságos hangu levélben fejezé ki sajnálatát a' legközelebbi összeküvés fölött, miből sokan jósolják, hogy a' két ország szoros szövetségi viszonyokba készül egymással lépni. —

Portugália.

Lissabon, nov. 19. A' királyné nov. 18kán személyesen rövid beszéddel zárta be a' cortest, mellyben a' tanácsosok és követeknek köszönetet mondott az orsz. dolgairól kitüntett buzgalmokért, különösen pedig a' zavaros pénzügyre fordított figyelmökért. Továbbá jelenté, hogy a' zsványasapok által veszélyeztetett belső esend javult, mit a' kormány rendszabályinak 's katonaságnak tulajdoníthatni. Ennyiből áll a' trónbeszéd; a' külpolitikáról egy szó sincs benne. Az alkotvány meg sem említése keserű kifakadásokra bír az ellenzéi lapokat 's a' kormány közülök többet kereset alá fogott. A' Nacional ellen 14, a' Revolução de Setembro 10, a' Constitucional (cartista ellenzéi lap) 7, a' Portugal Velho (korlátlan hatalmi lap) ellen 4 per van indítva. A' pol. társulatok rendkívüli munkásságot fejtenek ki, 's lapjaik által különösen a' gyártulajdonosokat és gyári munkásokat akarják az Angliával megkezdett kereskedési szerződés miatt az ellen fölingerleni. — Az Espartero-tul visszavont katonai szökevényeket nem adta ki a' portugál kormány 's már most Espartero haragja is annyira szünt hogy csak két főtiszt kiadatását kívánja. —

Anglia.

(Thierst rosz uton kapták. Elegy.) A' parisi angol követ hivatalos levelezéséből kiviláglik, miszerint Thiers ünnepélyes ígéretet tön miniszterelnöksége alatt, hogy a' francia kormány a' jul. szerződés végrehajtását semmi esetre nem fogja gátlani. E' tény oly hivatalos alakban jutott nyilvánosságra, hogy valódiságát alig vonhatni kétségbe, kivevén, ha Palmerston hivatalos levelezését a' parisi angol követtel elejétől végeig ocsmány hazugságnak bizonyítják be. De

milly színben fog már most Thiers az egész világ előtt állani, ha e' hirt hirtelen megezáfolni nem képes? miután Franciaországot minden szükség nélkül oly roppant hadiköltségekbe veré, 's mikép fogja magát még különösen Franciaország előtt igazolhatni Paris megerősítettére nézve, melly oly méltán valódi botránykö minden józanabb francia szemében? E' hírek nem csekély valószínűséget kölesönöz még azon körülmény is, miszerint Thiers jelenleg már Moléféle miniszterségben részesüléstől sem igen látszik idegenkedni. — A' kis koronahg, anyja parancsára, „the infant Prince“, néven fog nevezetni, mivel Victória nevelésének hiszi azon szokást, miszerint az illy csecsemőket is főnségnek nevezgetik. A' kereszttségben köv. neveket fog kapni a' walesi hg: Eduárd, Viktor, Erneszt, Leopold, Augusz; keresztanyja az özvegy királyné leend. — Dublinban híre jár, hogy a' 66 éves O'Connell egy fiatal néberrel házasságra készül lépni. — A' porosz követség egyik segédtisztje egy búcsületes angol nevével elutazván, az erkölcsös angol 10 ezer font sterlinget követelt kárpótlásul azon „kényelmekért“, miket hitvese elragadtatása vagy megszökése miatt nélkülöznie kellett; a' porosz ügyvédje azonban állítá, hogy a' porosz főurak koránsem oly gazdagok, mint az angolok 's gyakran ősi czimeröknél egyéb vagyonnal nem bírnak, azonkül pedig Németországban oly lábón áll a' néberek erkölcsisége, hogy az efélék miatt nem igen szoktak zajt ütni, mi az érdeklött követségi tisztnek mentségül szolgálhat. Az esküttek ez utóbbi nyomos oknál fogva csak 500 font sterlingnyi kárpótlásra itélték a' szerelmes porosz lovagot.

Franciaország.

(A' lengyel forradalom ünnepe. Elegy.) Nov. 29ikén 11dik évnapiját ünneplék meg Párisban a' lengyel zendületnek, mellyen a' lengyel menekvők kitünőbbjei mind jelen voltak. — D. Carlos hitvese Bourgesban veszélyesen beteg. — A' Contemporaine (St. Elone assz.) a' Times ellen indított pöréről önkényt lemondott, mivel a' követelt 2ezer font sterlingnyi kárpótlást már megkapta, nem a' szerkesztőtől ugyan, hanem más valakitől, kinek neve még nem jutott köztudomásra. — Quénisset vallatásból semmi új adat nem tűnt ki, mi a' titkos társulatok szerkezetére újabb világot vetne, sőt még jobban összebonyolítja az azokról létező fogalmakat. Egyébiránt vallomásai, gondosb figyelem után, azt tanúsítják, hogy koránsem oly együgyű, minőnek magát tette, hanem minden szavát előre kiszámított terv szerint mondja ki. —

(Quénisset pöre tárgyalatás alatt. Elegy.) Quénisset 's társai pörét dec. 2kán tárgyalatás alá vették; a' kormány a' pairszéki épület körül nagy katonai erőt fejtett ki, a' tüzeiket löszrel láttatá el, 's az örséget laktanyáikban maradásra kötelezte. — Híre terjed, hogy Hugo Viktor rövid idő mulva pairszékre fog emeltetni. — A' miniszterség egy része Sauzet helyett Lamartinre szeretné a' követkamrai elnökséget ruháztatni. — Oranba 5 ezer arab érkezett, 's a' francia hatóságnak ünnepélyesen meghódolt. — Clauzel tábornagy Algirből nov. 27kén Port-Vendresba érkezett. —

Törökország.

(A' hatalmak kérdést tesznek a' porta készületei iránt, de ez új készüléssel felel.) Konstantinápoly nov. 10. Azoct. 29én tartott conferentia következtiben Franciaország, Anglia és Ruszsza képviselői közös értesítvényt bocsátottak a' portához, mellyben kerülő a' tulajdonképi kérdés megérintését és a' portának Görögország elleni panaszát, csak azon károkat számítják elő, mellyek a' porta fenyegető állásából kelet nyugalmára, és a' közönséges békességre nézve származhatnának. Főleg szivére kötik a' török kormánynak azon kénytelenséget, miszerint ennél fogva Görögország is maga biztosítására elenszabályokhoz nyulhatna. Ezen előterjesztésnek nem volt azon hatása, mellyet vártak, mert a' nagyvezér nemcsak vissza nem huzá a' Larissa körüli táborállításra már kiadott parancsát, hanem az iránt még újabb részletes parancsot küldött; minek következtiben Albániából és más basaságból is Thessalia felé rendeltettek a' csapatok. Sophia körül egy, a' Duna mellett egy 2dik, Drinápoly síkján pedig egy harmadik tábor állítatik, melly utóbbihoz egy pattantus ezred is rendeltek. Kinek szól ezen készülés? 's hol veszi a' porta az illy táborozásra megkívántató pénzt, holott eddig mindig mindig pénzüszükséggel küzdött? — Zekeria basát, Diarbekir katona-kormányzóját letették, 's helyébe Yedsi kóniai basát tették. — Khosrev b. nov. 9kén „Le Veloce“ gözöson megérkezett a' fővárosba. — Szyriában a' drúzok és maroniták közt véres verekedésre került a' dolog, és a' fejtelenség annyira elhatalmazott, hogy sokan Ibrahim b. kormányát ohajtják vissza. —

Külföldi elegyhír.

Mexico városában a' két ellenséges sereg sept. 4 és 5én ályguzott egymásra, sept. 7kén a' város ostromállapotnak jelenteték, 11kén az elnök a' fellegvár ellen indult, de ismét visszavonult; 14kén a' kormány, félvén az európai követeléstől, kihirdetetté, hogy minden külföldi nemzete lobogóját tüzze lakára, hogy ha pusztításra kerül a' dolog, csak a' mexicóiakat bánthassák. Bustamente elnök felszólítást bocsátott a' néphez, mellyben minden javítást ígér 's kárhoztatja a' katonai rakonczatlankodást. Valencia táb. színté felszólítást bocsátott ki, mellyben mutogatja hogy a' kormány gyarlósága miatt szükséges a' zendülés, különben sohasem javíthatni az intézvényeken. — Svédországban nov. 10kén nagy fényvel ülték meg a' biblia svéd nyelvre fordíttatásának háromszázados ünnepét.

Jö vő 1842dik esztendőre Tscharnert választották meg Bernben szövetségi elnökké, másodelnök pedig nagy szótöbbséggel Neuhaus lett. — M. Frankfurtban társaság állott össze az állatkínzás ellen, 's e' nemtelen tettnek népszerű iratok kiosztása által igyekszik elejét venni. — D. Carlos két fija nov. 27kén Romába érkezett, 's mint beszélék atyjoktól levelet vittek a' pápának. — Canadai lapok szerint Jackson Richard az ottani angol sereg főparancsnoka, Johnstone katonatiszt felett, ki Grogan ezr. elfogatásában részt vett, hadi széket tartott. Johnstone megvallá tettét 's csak büntetési lágyítást kért, de minden fogamat nélkül, mert szolgálatából elbocsátatott. E' büntetést Canadában igen keménynek tartják. —

Dnauvizitálás: december 14kén 5' 7" 2" a' zerus felett. —